

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เรียงตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดหน่วยงานตำบลเหนือเมือง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 55.90 มีระดับการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 อายุราชการอยู่ระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90
2. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.92$) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.90$) หลักประสิทธิผลและหลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 3.88$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.87$) และหลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.75$)
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า 1) การส่งเสริมสนับสนุนกีฬาและนันทนาการ เช่น โครงการบุญพะแหวด

โครงการแข่งขันกีฬาภายใน มีค่าความถี่สูงสุด รองลงมา คือ 2) กิจการสาธารณสุข เช่น รณรงค์ให้ประชาชนไปใช้บริการสาธารณสุขตามนโยบายประกันสุขภาพ 30 บาท ส่งเสริมการจัดตั้งสาธารณสุขมูลฐาน 3) การแก้ไขป้องกันและต่อต้านยาเสพติด เช่น รณรงค์เฝ้าระวัง บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในชุมชน โครงการค่ายเยาวชนด้านยาเสพติด 4) การพัฒนาสังคม และงานสวัสดิการสังคม เช่น รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม ฝึกอบรมเสริมอาชีพให้แก่ผู้มีปัญหาทางสังคม (หนี้สิน, ยาจน, ยาเสพติด) 5) การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ฝึกอบรมขับขี่ปลอดภัยด้านจราจร ฝึกอบรมทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประจำตำบล (อปพร.) 6) การดำเนินงานบรรเทาสาธารณภัย เช่น โครงการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระดับท้องถิ่น ติดตั้งเครื่องหมายจราจรบริเวณทางแยก 7) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชนเช่น รณรงค์และป้องกันลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ฝึกอบรมอาสาสมัครช่วยเหลือตรวจสอบดูแลชุมชน และค่าความถี่ที่มีค่าต่ำที่สุด คือ 8) การเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม เช่น จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล สร้างองค์การภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r = 0.839$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 9 หลัก พบว่า รายด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง จำนวน 2 ด้าน คือ หลักการมีส่วนร่วม ($r = 0.811$) และหลักนิติธรรม ($r = 0.811$) รายด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับค่อนข้างสูง เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความโปร่งใส ($r = 0.800$) รองลงมา คือ หลักการกระจายอำนาจ ($r = 0.790$) หลักการรับฟังความคิดเห็น ($r = 0.778$) หลักความเสมอภาค ($r = 0.772$) หลักการตอบสนอง ($r = 0.769$) หลักประสิทธิผล ($r = 0.741$) และหลักประสิทธิภาพ ($r = 0.709$)

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปน้อย 5 ลำดับ ดังนี้ 1) อยากรให้เปิดโอกาสเพื่อรับฟังความคิดเห็นของคนในหมู่บ้าน แล้วนำมาปรับปรุงใช้ภายในองค์กร เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด ควรจัดให้มีการอบรมเรื่องธรรมาภิบาล ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลให้ครบถ้วน ทั้ง 6 ข้อ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารก็จะไม่มีประสิทธิภาพ อยากรให้องค์กรมีความสามัคคีกัน

ทำงานร่วมกันได้ทุกองค์กร ไม่ค่อยรับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุมาจากการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มุ่งเน้นในด้านความเสมอภาค โดยมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนทุกคนด้วยหลักการเดียวกัน
2. ปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคต่อหน้าที่และกฎหมาย
4. มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติ และประเมินงาน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
5. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับ วรรณ จตุพัฒน์รังสี (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว มีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม ตามลำดับ เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว มีระดับประสิทธิผลการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานในด้านความสามารถในการผลิต มีระดับสูงความมั่นคง การอยู่รอด

การพัฒนา การได้มาซึ่งทรัพยากรความสามารถในการปรับตัวความพึงพอใจในงาน ประสิทธิภาพ และความเจริญเติบโตในงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด การบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การบริหารงานของเทศบาลตำบล บ่อแก้ว ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้านกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว ผลการศึกษาพบว่ามีเพียง 2 ด้านเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การบริหารงาน คือ หลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า โดยหลักคุณธรรมอยู่ในระดับสูงสุด จะเห็นว่า บุคลากรในเทศบาลตำบลบ่อแก้วจะให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า ในการบริหารและดำเนินกิจการภายในองค์กร

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ จตุพร ผ่องสุข (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้ ต่อเดือน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบล โลกสว่าง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชน ที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาเกี่ยวกับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารงบประมาณไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหาไม่ทัน ต่อความต้องการของประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ควรแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนอย่างรวดเร็ว ควรจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน โดยสรุปประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่าง มีการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โลกสว่างแตกต่างกัน ซึ่งข้อสรุป ที่ได้สามารถให้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล โลกสว่างให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

สมมติฐานที่ 2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีการส่งเสริมสนับสนุนการแข่งขันกีฬา กิจกรรมนันทนาการ และงานประเพณีต่าง ๆ เช่น โครงการบุญพะแหวด โครงการแข่งขันกีฬาภายใน

2. การให้ความสำคัญกับกิจการสาธารณสุข การแก้ไข ป้องกัน และต่อต้านปัญหาเสพติด เช่น รณรงค์ให้ประชาชนไปใช้บริการสาธารณสุขตามนโยบายประกันสุขภาพ 30 บาท ส่งเสริมการจัดตั้งสาธารณสุขมูลฐาน รณรงค์เฝ้าระวัง บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในชุมชน โครงการค่ายเยาวชนต้านยาเสพติด

3. สนับสนุนมาตรการในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ฝึกอบรมจับจี้ปลอดภัยด้านจราจร ฝึกอบรมทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนประจำตำบล (อปพร.)

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม เช่น จัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล สร้างองค์ภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับ วรัชชา ศิริวัฒน์ (2547 : 73 - 83) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลประสิทธิภาพการให้บริการของงานบริการการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษา พบว่า 1) บุคลากรงานบริการการศึกษาประเมินประสิทธิภาพการให้บริการของงานบริการการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) บุคลากรงานบริการการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความพึงพอใจปัจจัยที่ส่งเสริมการให้บริการในด้านกำลังคนด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยสภาพภูมิหลังด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการทำงาน และประเภทงานของบุคลากรที่ต่างกัน ประเมินประสิทธิภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นสถานภาพการสมรส

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ สุภาวดี สีนสายอ (2546 : 115-118) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง มีระดับ

ความคิดเห็นในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง ใน 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อม สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ และสาขาพัฒนาการเมืองการบริหาร อยู่ในเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพปานกลาง โดยให้ความสำคัญในสาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับหนึ่ง สาขาพัฒนาการเมืองการบริหาร เป็นอันดับสอง และสาขาพัฒนาเศรษฐกิจและสาขาพัฒนาโครงสร้าง เป็นอันดับสาม ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยที่ทำการศึกษา 7 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง มีเพียง 6 ปัจจัย ที่มีระดับการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

สมมติฐานที่ 3 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง ($r = 0.839$) ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน
 2. องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ยึดการใช้อำนาจของกฎหมายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม โดย ไม่เลือกปฏิบัติ
- ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับ ฤณากร กรสิงห์ (2550 : 70) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษามามีปัญหาในหลักการสำคัญๆคล้ายคลึงกัน คือ ปัญหาหลักการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมติดตามปัญหาหลักความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง และมักเป็นการตรวจสอบด้านเดียว คือ ตรวจสอบจากเอกสารเป็นหลัก ปัญหาหลักนิติธรรม ได้แก่ ไม่ค่อยมีการเผยแพร่กฎระเบียบให้ประชาชนได้รับทราบ ปัญหาหลักคุณธรรม คือ ไม่ค่อยมีการอบรมเรื่องคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาหลักความรับผิดชอบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ค่อยเอาใจใส่ในปัญหาชุมชนเท่าที่ควร ปัญหาหลักความคุ้มค่า

คือ โครงการบางเรื่องไม่สามารถทำได้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาหลักความเสมอภาค คือ ยังคงมีการเลือกปฏิบัติและปัจจัยทางการเมืองและทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัจจัยทางการเมืองทั้งภายใน ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการ ประจำ และปัจจัยการเมืองภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างข้าราชการส่วนกลางและ ข้าราชการส่วนภูมิภาค ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรเอกชน ประชาชน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นและความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่น และระดับชาติ ส่วนปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ โครงสร้างระบบงาน ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ บุคลากรและงบประมาณ เป็นปัจจัยรองที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหาร ส่วนตำบล นอกจากนี้ ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ คือ เกณฑ์การประเมิน และรางวัลตอบแทน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ นภาพร อติวานิชยพงศ์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้รับ รางวัลการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มาจากการใช้หลักการทำงานอย่างมีส่วนร่วม มีการวางแผนงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจกรรมและให้สมาชิกในชุมชนได้รับประโยชน์อย่าง มากที่สุด การบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมีเงื่อนไขที่สนับสนุนให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลประสบความสำเร็จหลายประการ คือ การที่องค์กรภายในชุมชนเอง มีความเป็นธรรมาภิบาล มีวิสัยทัศน์ในการทำงานพัฒนาชุมชน ซึ่งนับว่าทุนทางสังคมของชุมชนดอนแก้ว ที่ทำให้องค์การ บริหารส่วนตำบลได้รับแรงสนับสนุนจากองค์กรชุมชนเป็นสะพานเชื่อมไปสู่การระดมความ ร่วมมือจากชุมชนได้กว้างขวาง นอกจากนี้ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อเด่นในเรื่องของ การทำงานด้วยความโปร่งใสปราศจากมลพิษในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันได้ช่วยเสริมสร้างศรัทธา และความมั่นใจของสมาชิกในชุมชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย ความเต็มใจความสำเร็จของการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการมีทีมงานที่เข้มแข็งและมีอุดมการณ์ ในการทำงานไปในแนวทางเดียวกัน จึงไม่เกิดความขัดแย้งในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอาจมีการเปลี่ยนแปลง ได้ในอนาคต เมื่อเงื่อนไขภายในชุมชน และภายในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเปลี่ยนแปลง ไป ดังนั้น จึงต้องเป็นภารกิจของฝ่ายที่เกี่ยวข้องและในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของชุมชนอยู่ตลอดเวลา และเป็น หน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่ดูแลรับผิดชอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนด

นโยบาย ที่เอื้อประโยชน์ให้องค์กรในระดับท้องถิ่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 5 ข้อ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดอบรมบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.17$) 2) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำคู่มือเพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.73$) 3) องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.76$) 4) องค์การบริหารส่วนตำบล ทำงานได้บรรลุผลสำเร็จครบถ้วนตามตัวชี้วัด ($\bar{X} = 3.78$) 5) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการทำงาน ($\bar{X} = 3.78$)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

1.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดทำคู่มือเพื่อให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจและมีประสิทธิภาพการทำงานที่ดี

1.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประเมินผลการทำงานและติดตามผลการทำงาน เพื่อที่จะให้การทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงได้ดี

1.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลที่ดีที่ทันสมัยเหมาะสำหรับการทำงาน

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ข้อ ดังนี้

1) การพัฒนาสังคมและงานสวัสดิการสังคม เช่น รมรงค์สร้างจิตสำนึกใน การพัฒนาสังคม ฝึกอบรมเสริมอาชีพให้แก่ผู้มีปัญหาทางสังคม (หนี้สิน, ยาจน, ยาเสพติด) ($\bar{X} = 4.00$) 2) การดำเนินงานบรรเทาสาธารณภัย เช่น โครงการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระดับท้องถิ่น ติดตั้งเครื่องหมายจราจรบริเวณทางแยก ($\bar{X} = 4.02$) 3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เช่น รมรงค์และป้องกันลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ฝึกอบรมอาสาสมัคร ช่วยเหลือตรวจสอบดูแลชุมชน ($\bar{X} = 3.94$)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.2.1 ด้านการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการ ควรมีการส่งเสริมการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับอาชีพแก่ผู้มีปัญหาทางสังคมพร้อมกับช่วยกันรณรงค์ในการสร้างจิตสำนึกการพัฒนาสังคม

1.2.2 ควรมีการจัดโครงการฝึกซ้อมแผนอบรมฝ่ายป้องกันภัยพลเรือนและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งเครื่องหมายจราจร

1.2.3 ควรมีการรณรงค์ร่วมมือกันป้องกันการลดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พร้อมมีการจัดกลุ่มอาสาสมัครในเรื่องความปลอดภัย

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาปรากฏว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้จัดทำช่องทางรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจของกฎหมายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ และระเบียบในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติและประเมินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยได้จัดทำช่องทางการรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

1.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับระเบียบในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องสอดคล้องกับสภาพของชุมชน

1.4 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ข้อเสนอแนะตามค่าความถี่ที่สูงที่สุด 3 ข้อ ผลการศึกษาปรากฏว่า 1) อยากให้เปิดโอกาสเพื่อรับฟังความคิดเห็นของคนในหมู่บ้านแล้วนำมาปรับปรุงใช้ภายในองค์กร เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) ควรจัดให้มีการอบรมเรื่องธรรมาภิบาลภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 3) ควรปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลให้ครบถ้วนทั้ง 6 ข้อ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลการบริหารก็จะไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.4.1 ควรมีการจัดประชุมปรึกษาหารือกับคนในชุมชนพร้อมมีการแสดงความคิดเห็นในทุกฝ่าย เพราะแนวคิดมุมมองที่ใหม่หลากหลายของคนในชุมชนที่ช่วยกันพัฒนาองค์กรให้ดีขึ้น

1.4.2 ควรมีการจัดอบรมในเรื่องของความรู้ที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลให้ประชาชนได้รู้และสามารถปรับใช้ในการทำงานของตนเองได้

1.4.3 ความรู้ที่ได้มาต้องปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง เพื่อคนรุ่นหลังจะได้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการบริหารงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการพัฒนาด้านสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดหรือจังหวัดอื่น ๆ